

# הלכות הדף היומי

## מסכת כתובות

### תוכן

- א. במומין הראויין לבא עמה מבית אביה שעל האב להביא ראייה ... ביתירת ... מייתי ראייה דראה וניפייס הוא .....1
- ב. המחליף פרה בחמור ... על בעל החמור להביא ראייה שהיה חמורו קיים בשעת משיכת פרה.....1
- ג. קדושין לטיבועין ניתנו ... אבל קידושי טעות אי מייתי ראייה אין אי לא לא.....3
- ד. מחט שנמצאת בעובי בית הכוסות מצד אחד כשרה משני צדדין טריפה ... לא נמצא עליה קורט דם ... המוציא מחבירו עליו הראיה ... כל שנולד ספק ברישותו עליו הראיה.....4

דף עו.

### א. במומין הראויין לבא עמה מבית אביה שעל האב להביא ראייה ... ביתירת ... מייתי ראייה דראה וניפייס הוא

ביצד היא<sup>1</sup> טענת המומין, אם היו המומין שנמצאו בה מומין שודאי היו בה קודם שתתארס כגון אצבע יתירה וכיוצא בו, אף על פי שהיא בבית הבעל<sup>2</sup>, על האב להביא ראייה שידע הבעל ונתרצה או שחזקתו שידע, ואם לא הביא ראייה תצא בלא כתובה כלל<sup>3</sup>. והיינו כל זמן שלא בעל אף על גב שכבר הכניסה לחופה, אבל אחר שבעל אומרים אנו שבודאי ראה ונתפייס<sup>4</sup>.

### ב. המחליף פרה בחמור ... על בעל החמור להביא ראייה שהיה חמורו קיים בשעת משיכת פרה

<sup>1</sup> שו"ע ונו"כ קיז ז

<sup>2</sup> ח"מ שם יג

<sup>3</sup> שחזקה שאין אדם מתפייס במומין ע"כ האב צריך להביא ראי' שהניד לו המום או שחזק' שידע ממום זה כגון שיש מרחץ בעיר או שהיא ממקום זה שאין הנשים מתחבאות רק הולכו' בשוק וידיהם גלוי' וכיוצא בזה. ח"מ שם

<sup>4</sup> ב"ש שם יד

# הלכות הדף היומי

## מסכת כתובות

אין מום מבטל המקח אלא אם היה בשעת קנין, אבל אם נולד המום לאחר קנין אינו מבטל המקח, אא"כ קיבל עליו המוכר בפירוש אחריות למום שיבא לאחר הקנין<sup>5</sup>.

ספק<sup>6</sup> אם נולד המום לפני הקנין או לאחריו<sup>7</sup>, אמרו חז"ל כל מי שנולד הספק ברשותו עליו<sup>8</sup> להביא ראיה<sup>9</sup>, שעל הרשות שאינה מסופקת אומרי אנו כאן נמצא כאן היה<sup>10</sup>, אלא שנחלקו הראשונים בהגדרת הרשות.

יש אומרים<sup>11</sup> שרשות היינו רשות ממש, והיינו מקום שהחפץ מונח שם בשעה שנולד הספק, ולכן הקונה חפץ בקנין חליפין והחפץ נשאר ברשות המוכר, ואח"כ נמצא בו מום ואין ידוע אם היה כבר בשעת קנין או לא, הרי זה כנולד הספק ברשות מוכר, ועליו להוכיח שבשעת מקח היה החפץ חי ושלם מכל מום, ואם היה החפץ מונח ברשות שאינו של שניהם הדבר בספק והמוציא מחבירו עליו הראיה<sup>12</sup>.

<sup>5</sup> שו"ע ונו"כ חו"מ רכה סעיף ג וסעיף ו

<sup>6</sup> שו"ע ונו"כ שם רכד א

<sup>7</sup> בקצה"ח שם סק"ב מסתפק כשנגנב או נאבד ואין ידוע אם קודם הקנין או לאחריו, דאפשר דע"כ לא אמרינן כל מי שנולד הספק ברשותו וכו' אלא כשיש חזקת הגוף, אבל בגניבה ואבידה אף על גב דאיכא חזקה שלא נגנב, מ"מ לא אלים בחזקת הגוף, ומדייק בן מדברי השו"ע סימן קכו סעיף יב ובנה"מ שם חידושים סק"ב נראה דס"ל דגם בגניבה ואבידה אמרינן כל מי שנולד הספק ברשותו עליו להביא ראיה, ובמשפט שלום שם הסכים לדעת הקצה"ח והביא ראיה לדבריו, עיין שם.

<sup>8</sup> עיין פתחי חושן חלק ה פרק יב הערה פב האם יש חיוב לצאת ידי שמים בכה"ג

<sup>9</sup> עי' סמ"ע סק"ג ובט"ז מ"ש לחלק בין דין זה לדין ילדה הפרה ואין ידוע אימתי שבסימן רכג סעיף א. ועי' שב שמעתתא פרק ד מ"ש להסביר הסברא דכל שנולד הספק ברשותו וכו', ועי' שו"ת נצה ישראל סימן נב.

<sup>10</sup> בשו"ת מהרי"ל דיסקין פסקים סימן קנב מסתפק כשידוע אימתי נולד המום, אלא שנשכח זמן המכירה, אם גם בספק זה אמרינן כאן נמצא כאן היה.

<sup>11</sup> שו"ע שם כשיש הרמב"ם דאמרינן כאן נמצא וכו' (צ"ע לסברת התוס' בחולין דף נא ד"ה המוציא בתירוץ ראשון דלא אמרינן כאן נמצא וכו' אלא לקיום המכר, הרי בנדון זה אינו לקיום), ולכן המחליף פרה בחמור ומשך בעל החמור את הפרה, והרי מדינא נקנה החמור לבעל הפרה מיד עם משיכת הפרה, ומ"מ כיון שנשאר החמור ברשות בעליו ונמצא מת ואין ידוע אם מת קודם המשיכה או לאחריה, על בעל החמור להוכיח שהיה חי ושלם בשעת משיכה, ואם אינו יכול להוכיח עליו להחזיר הפרה, וכן כשקונה בקנין סודר, ומשמע שלפי כלל זה אף מוציאים מיד המוחזק, ועי' תו' נדה דף נח ע"א ד"ה ולענין דינא (בתירוץ ראשון כתבו דרשות שואל או נפקד לא מיקרי רשותו לענין זה), בתירוץ שני דמשמע דס"ל דלא מהני סברת כאן נמצא כאן היה להוציא מיד מוחזק, וכבר דייק הרשד"ם בחו"מ סימן תמט בדבריהם דלא ס"ל כדעת רוב הפוסקים, ועי' הגהות חכמ"ש סימן רכד ובחזו"א ליקוטים לחו"מ סימן י סק"ז מ"ש ליישב דברי התוס'

<sup>12</sup> סמ"ע שם, כגון באנס או בסימטא, ובנדון השו"ע דמחליף פרה בחמור שכבר משך בעל החמור את הפרה, על בעל הפרה להביא ראיה כדי להוציא מידו, ואם קנה כקנין סודר, אם כבר נתן דמים א"צ להחזיר ואם לא נתן לא יתן.

# הלכות הדף היומי

## מסכת כתובות

ויש אומרים<sup>13</sup> שכל לאחר הקנין הרי הוא ברשות לוקח, ואין נ"מ במקום הנחת החפץ, ולעולם על הלוקח להוכיח שקודם הקנין נולד המום, וכל שאינו מוכיח, אפילו עדיין לא נתן המעות צריך ליתן, ומכל מקום יכול להשביע את המוכר שלא ידע מהמום קודם מכירה.

לז. לאחר שמשך הלוקח החפץ לרשותו, לכו"ע מוטלת חובת ההוכחה על הלוקח.

דף עו:

## ג. קדושין לטיבועין ניתנו ... אבל קידושי טעות אי מייתי ראיה אין אי לא לא

המקדש אשה<sup>14</sup> בכסף מן הסתם דעתו הוא שנותן לה כסף קידושיה במתנה גמורה, והיא תקנה עצמה לו בהנאת אותה המתנה.

לפיכך המקדש את האשה בין שחזרה היא בה ובין שחזר הוא, בין שמת הוא בין שמתה היא, או שגירשה אפילו ברצונה, אין הקידושין חוזרין לעולם אפילו קדשה באלף דינר, שהרי נתנם לה במתנה גמורה שאין לה חזרה<sup>15</sup>.

ואם היו קידושי טעות שהיה סבור שהקידושין תופשין ונתברר אחר כך שאין הקידושין כלום המעות חוזרין.

וכן אם היתה ממאנת חוזרים שעוקרת הקידושין. וכן אם היו הקידושין על תנאי ולא נתקיים התנאי הרי נתבטלו הקידושין מעיקרא.

וכן אם היו קידושי ספק חוזרים שהרי לא זכתה בהם מעולם בודאי, והרי הם כאילו עדיין הם ברשותו ואין כחה יפה בהם וצריכה היא להביא ראיה.

<sup>13</sup> רמ"א שם בשיטת הרא"ש, ולפירוש זה רשות היינו בעלות, וכל לאחר קנין ברשות לוקח הוא ועליו להביא ראיה, וגם חזקת חי או שלם מסייע למוכר.

<sup>14</sup> שו"ע ונו"כ אבה"ע ז"א

<sup>15</sup> ואף על גב דכשחזרה בה אידי אנו סהדי דלאו אדעתא דהכי נתנם לה שתחזור בה היא, מכל מקום אמרו חכמים שיהו מתנה ולא תחזירנה גזירה שמא יאמרו קידושין תופשין באחותה, כלומר שיאמרו קידושי הראשונה טעות היה מתחלה ולא היתה זו אשתו מעולם ולכך חזרו, ונמצאו קדושין תופשין לו באחותה ומותרת לו שהרי אינה אחות אשתו ואף על גב שצריכה זו גט ממנו אפילו חזרה תוך כדי דבור, אפילו הכי גזרו שלא תחזיר הקידושין, דשמא איכא דשמע בחזרת המעות ולא שמע בגט והם יאמרו קידושין תופשין לו באחותה

# הלכות הדף היומי

## מסכת כתובות

**ד. מחט שנמצאת בעובי בית הכוסות מצד אחד כשרה משני צדדין טריפה ... לא נמצא עליה קורט דם ... המוציא מחבירו עליו הראיה ... כל שנולד ספק ברשותו עליו הראיה**

המוכר בהמה ושחטה הלוקח ונמצאה טריפה<sup>16</sup>, כל שהוברר שנעשה טריפה ברשות המוכר, ה"ז מקח טעות.

לפיכך לקח בהמה מחבירו<sup>17</sup> ושחטה ומצא מחט בעובי בית הכוסות ונקבה נקב מפולש, שבזה הבהמה הרי היא טריפה, אם נמצא עליה קורט דם בידוע שזו נטרפה קודם שחיטה.

ואם הוגלד פי המכה בידוע שזו נטרפה שלשה ימים קודם שחיטה, לא הוגלד פי המכה הרי זה ספק אם נטרפה תוך שלשה ימים או קודם שלשה ימים, לפיכך אם שחטה בתוך שלשה ימים שקנאה והוגלד פי המכה הוי ודאי מקח טעות, לא שחטה תוך שלשה ימים הוי ספק אם היה כן בשעה שקנאה אם לא, ועל הטבח להביא ראיה שקודם לקיחתו נטרפה שחרי ברשותו נולד הספק, ואפילו הוא מוחזק שעדיין לא נתן המעות, צריך לשלם הדמים למוכר אם לא יביא ראיה, כיון שברשותו נולד הספק אמרינן כאן נמצא הנקב וכאן היה.

<sup>16</sup> שו"ע ונו"כ רלב יא

<sup>17</sup> שו"י עונ"כ שם רכד ב